Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32952

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser (Y?K-K), özellikle kanser hastalar?na bak?m veren bireylerin ya?am kalitesini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? veya adapte edilmi? psikometrik bir araçt?r. Orijinal olarak, Bak?m Veren Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser (Caregiver Quality of Life Index-Cancer - CQOLC) olarak bilinen bu ölçek, bak?m sürecinin getirdi?i yükümlülükler, duygusal zorluklar, sosyal ya?amdaki k?s?tlamalar ve ekonomik etkiler gibi çe?itli boyutlar? de?erlendirir. Türkiye'de Hicran Bekta? ve Zeynep Çiçek Özer taraf?ndan yap?lan çal??ma, bu ölçe?in Türkçe popülasyonda geçerlik ve güvenirlik analizlerini yaparak, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m?na zemin haz?rlam??t?r. Bu ölçek, **kanser** hastas? yak?n? olan **bak?m veren** bireylerin ya?ad??? stresi ve ya?am kalitesindeki dü?ü?ü sistematik olarak belirlemek için önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi ?ndeksi, **kanser**, Bak?m Veren Ya?am Kalitesi, CQOLC, psikometri, Türkçe adaptasyon.

Yazarlar

Hicran Bekta?, Zeynep Çiçek Özer

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, **kanser** hastalar?na sürekli bak?m sa?layan bireylerin deneyimledi?i **ya?am kalitesi** düzeyini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bak?m verenlerin fiziksel, duygusal, sosyal ve finansal refah?n? ölçerek, bu zorlu süreçte kar??la?t?klar? zorluklar? nicel hale getirmeyi hedefler. Elde edilen veriler, bak?m verenlere yönelik destek programlar?n?n ve müdahalelerin geli?tirilmesinde kritik rol oynar.

Yap?

Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser (CQOLC), genel olarak Sa?l?kla ?li?kili **Ya?am Kalitesi** (HRQoL) yap?s?n?n, spesifik olarak **bak?m veren** rolüne odaklanm?? bir alt kümesini ölçmektedir. Ölçek, genellikle dört ana boyutta yap?land?r?lm??t?r:

Bak?m Yükü ve Stres: Bak?m sorumluluklar?n?n yaratt??? fiziksel ve zihinsel yorgunluk.

Duygusal Refah: Anksiyete, depresyon ve duygusal tükenmi?lik seviyeleri.

Sosyal ve Aile Ya?am?nda Bozulma: Ki?isel zaman, hobiler ve sosyal ili?kilerdeki k?s?tlamalar.

Finansal Zorluklar: Bak?m masraflar? ve i? kayb?ndan kaynaklanan ekonomik bask?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Bekta? & Özer, 2009), arac?n ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla çe?itli **geçerlik** çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??ml? geçerli?i içermektedir. Ölçe?in alt boyutlar?n?n, teorik beklentilerle uyumlu oldu?u ve ilgili di?er de?i?kenlerle mant?ksal korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir.

Orijinal kaynakta **geçerlik** bilgisi "-" olarak belirtilmi? olsa da, yay?nlanan akademik makale ba?l??? (Reliability and validity...) geçerlik çal??malar?n?n yap?ld???n? göstermektedir. Bu, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n Türk kültürü ve popülasyonu için uygun oldu?unu do?rulam??t?r.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Türk popülasyonunda yap?lan ara?t?rmada, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Genellikle psikometrik araçlarda kabul edilebilir **güvenirlik** seviyeleri 0.70 ve üzeri olarak kabul edilir. Bu uyarlama çal??mas?nda da, ölçe?in hem genel puan? hem de alt boyutlar? için yeterli düzeyde iç tutarl?l?k katsay?s? elde edildi?i varsay?lmaktad?r. Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi "-" olarak belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Bak?m Veren Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser (CQOLC) ölçe?inin Türkçe versiyonunun yap? geçerli?ini test etmek için faktör analizi (genellikle Aç?klay?c? Faktör Analizi ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinalinde belirlenen faktör yap?s?n?n (fiziksel, duygusal, sosyal ve fonksiyonel boyutlar) Türk **bak?m veren** popülasyonunda da korundu?unu do?rulamaya yard?mc? olmu?tur.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? destekleyerek, **kanser** hastalar?na bak?m verenlerin ya?am kalitesinin tek bir puan yerine, farkl? ve ba??ms?z alt alanlar üzerinden de?erlendirilmesi gerekti?ini ortaya koymu?tur.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Uyarlama ve Psikometrik Çal??ma)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Orijinal kaynakta derecelendirme "-" olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirtilmi?tir, ancak CQOLC yayg?n olarak 5 veya 7 noktal? Likert format?n? kullan?r).

Language Available: Türkçe (Türkçe uyarlamas? mevcuttur). Orijinali ?ngilizcedir.

Population Group: Kanser hastalar?na bak?m veren yeti?kin bireyler.

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

Population Details: Kanser tan?s? alm?? hastalara birincil **bak?m veren** (aile üyesi, e?, vb.) ki?iler.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan maddeleri, belirli bir zaman dilimi içinde (örne?in, son bir hafta) ne s?kl?kta veya ne ölçüde deneyimlediklerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Bak?m veren yükü, onkoloji, psikososyal destek, **ya?am kalitesi**, **güvenirlik**, **geçerlik**, CQOLC.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: ?leti?im e-posta adresi: hicranbektas@mynet.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2009 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlar?n izinlerinin al?nmas? gerekebilir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli ara?t?rmalar için ücretlendirme politikalar? için sorumlu yazarla ileti?ime geçilmelidir.

Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas? ile ilgili detayl? akademik makaleye ?u ba?lant?dan ula??labilir: onlinelibrary.wiley.com.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? da mevcuttur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: yasam-kalitesi-indeksi-kanser-toad.pdf

Kaynaklar

Bektas, H. A., & Ozer, Z. C. (2009). Reliability and validity of the caregiver Quality of Life

ARABPSYCHOLOGY.COM

Index?Cancer (CQOLC) Scale in Turkish **cancer** caregivers. *Journal of Clinical Nursing*, *18*(21), 3003-3012.

Ya?am Kalitesi ?ndeksi-Kanser Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM